

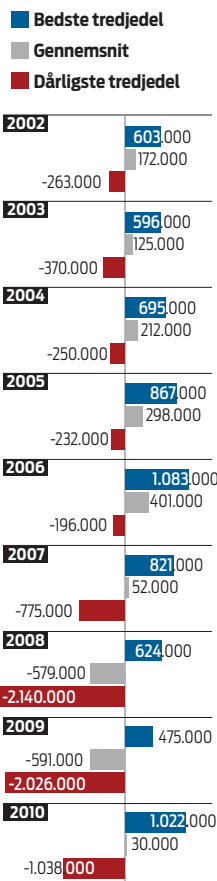
TEMA

Udskilningsløb
i landbruget

■ Der er blevet stadig større afstand mellem landmændene med den bedste og den dårligste indtjening.

Friværdier som økonomisk doping

Driftsresultater hos bedste og dårligste tredjedel

Kilde: Videncentret for Landbrug

SVAGE OG STÆRKE BEDRIFTER: Landmænd med store underskud på driften har i årevis fået lov at ekspandere og investere på linje med de dygtigste i erhvervet. Nu skal regningen betales.

LARS ATTRUP

lars.attrup@jip.dk

Flere tusinde underskudsgivende landbrugsbedrifter har fået lov at låne milliarder af kroner til udvidelser og risikable investeringer. Banker og realkreditinstitutter forvandlede friværdier til finansiel benzín, som blev pumpet i tanken på de underskudsgivende bedrifter. Mange af disse fortsatte i fuld fart ud over afrunden. Analyser udarbejdet af Videncentret for Landbrug, VFL, viser, at den tredjedel af landmændene, der har haft de største underskud, alligevel har haft adgang til at få finansieret både udvidelser og mere eller mindre eksotiske investeringer.

»I årene frem til 2008 ekspanderede landmændene med den dårligste indtjening i nogenlunde samme tempo som landmændene med den bedste indtjening,« fortæller Klaus Kaiser, erhvervsøkonomisk chef på VFL.

Det fremgår tilmed af analyserne fra VFL, at landmændene med den dårligste indtjening har fået lov at påtage sig store risici ved at optage valutalån og bruge komplicerede finansielle instrumenter.

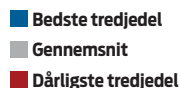
Underskud og udvidelser

I perioden 2008-2010 har den tredjedel af landmændene, der har haft den dårligste

Svage landmænd ramt dobbelt

Landmændene med den dårligste indtjening har samtidig lidt størst kurstab

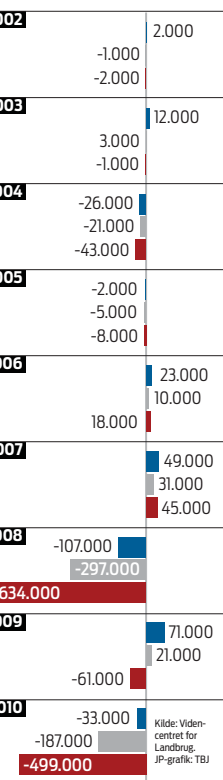
Kurstab/gevinst på gæld og finansaktiver

Note: Landmændene er placeret i hhv. bedste og dårligste tredjedel afhængig af deres driftsindtjening. De, der har lavest indtjening, har samtidig størst kurstab.

I 2002 - 2008 er der tale om tilnærmede tal, da kurstab/gevinst i den periode kun delvist er posteret særskilt. Fra 2009 indgår kun realiserede tab / gevinster pga. ændrede regnskabsprincipper.

driftsindtjening, i gennemsnit lidt et kurstab på næsten 1,2 mio. kr. på gæld og finansaktiver. Landmændene i den bedste tredjedel har i

den samme periode kun tabt 69.000 kr. og har de seneste ni år samlet set haft en lille kursgevinst på gæld og finansaktiver.

»Frem til 2008 steg prisen på landbrugsjord. Der var altså rigelige friværdier, som kunne belånes også på de underskudsgivende bedrifter. Mange af disse bedrifter fik lov at låne til både udvidelser og til at dække underskud på driften. Formentlig har landmænd med svag indtjening også i højere grad løbet en risiko for at opnå en lav rente. De har eksempelvis lånt mere i schweizerfranc og gjort mere brug af finansielle instrumenter, som nu medfører tab,« siger Klaus Kaiser

Blandt de underskudsgivende bedrifter, der har ekspanderet hårdt og tabt på investeringer, er en gruppe af de allerstørste bedrifter, som har lidt kæmpetab.

Ikke råd til lukninger

»En del af de landmænd, der har udvidet trods driftsunderskud, er nu i store økonomiske problemer. Underskud og faldende jordpriser har tæret på deres egenkapital. Alligevel bliver de i er-

hvervet, fordi der mangler købere, eller fordi bankerne ikke kan eller vil tage de tab, det medfører at lukke engagementet og overdrage gården til en ny ejer. Disse bedrifter kører altså videre med store underskud og en alt for stor gæld,« forklarer Klaus Kaiser.

Henrik Zobbe, direktør på Fødevarøkonomisk Institut, tilføjer:

»Landmænd på underskudsgivende bedrifter har i årevis fået lov at foretage kæmpeinvesteringer og udvidelser alene på baggrund af stigende friværdier. De har købt jord til alt for høje priser og har tilmed kastet sig ud i valutalån og andre spekulative forretninger. Nu sidder disse landmænd tilbage med så stor gæld, at bankerne ikke har råd til at lade dem gå ned. Det, der er foregået, er ret beset helt absurd,« siger Henrik Zobbe.

Han konkluderer:

»Der er alt for mange danske landmænd, der simpelt-